

Gespreksnotitie Rondetafelgesprek over het voorstel van wet van de leden Berndsens-Jansen, Recourt en Van Oosten tot wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek en de Faillissementswet teneinde de omvang van de wettelijke gemeenschap van goederen te beperken (Kamerstuk 33 987).

Aan de vaste commissie voor Veiligheid en Justitie

Op 31 oktober 2013 hebben de indieners van een wetsvoorstel dat tot doel heeft een beperkte gemeenschap van goederen als basisstelsel voor het huwelijksvermogensrecht in te voeren, aan Netwerk Notarissen advies op het conceptwetsvoorstel gevraagd. Wij hebben positief geadviseerd op het wetsvoorstel. Netwerk Notarissen is namelijk van mening dat de wet beter moet aansluiten bij de ideeën en verwachtingen van aanstaande huwelijkspartners. Een aantal peilingen illustreren wat het rechtsbewustzijn van aanstaande echtgenoten en meer in het algemeen van Nederlanders is ten aanzien van de gevolgen van het huwelijk. De met het wetsvoorstel beoogde modernisering sluit daarop aan. Wij juichen toe dat er eindelijk een stap wordt gezet in de richting van het moderniseren van het huwelijksvermogensrecht. Het einddoel van deze modernisering zou wat ons betreft het invoeren van een verrekenstelsel zijn, maar we hebben er begrip voor dat deze stap voor nu te groot is.

Inmiddels heeft er aantal wijzigingen en aanvullingen op de oorspronkelijke tekst van het wetsvoorstel plaatsgehad. Daarnaast is er over het wetsvoorstel een levendig discours ontstaan, onder meer in het tijdschrift Weekblad voor Privaatrecht, Notariaat en Registratie (WPNR, Rode draad: Nieuw Huwelijksvermogensrecht). Dit heeft ons standpunt van 2013 ten aanzien van het wetsvoorstel niet doen veranderen. Overigens is een tweetal kanttekeningen die wij bij de concepttekst van het wetsvoorstel hadden inmiddels weggenomen door aanpassing van de tekst van het wetsvoorstel.

Netwerk Notarissen heeft met belangstelling de publicaties in de vakliteratuur gevolgd. Daarbij is bij ons de vraag opgekomen of er ooit een voorstel voor wijziging van het huwelijksvermogensrecht gemaakt kan worden waarin iedere jurist zich kan vinden. Ook ten aanzien van de huidige wettelijke gemeenschap van goederen zijn er zowel voor- als tegenstanders. Doorslaggevend voor Netwerk Notarissen is de hiervoor vermelde aansluiting van de wet met de ideeën en verwachtingen van aanstaande huwelijkspartners. Het blijkt in de praktijk moeilijk uit te leggen aan (aanstaande) echtgenoten dat de ene echtgenoot die een eigenwoningschenking met een uitsluitingsclausule heeft gekregen deze bij een scheiding niet hoeft te delen terwijl de andere echtgenoot die heeft geërfd zonder uitsluitingsclausule dat wel moet. Het wetsvoorstel sluit ook aan bij de verwachting van testateurs en schenkers die immers bijna standaard een uitsluitingsclausule in hun testament dan wel schenkingsakte opgenomen willen zien.

Het in de literatuur vermelde bezwaar van de administratie van de verschillende vermogens zien wij niet als een onoverkomelijke hindernis. Veel echtgenoten verkrijgen nu reeds vermogen waaraan een uitsluitingsclausule is verbonden. Wij wijzen echtgenoten, als wij bijvoorbeeld betrokken zijn bij de afwikkeling van een nalatenschap, erop welke administratie een verkrijging met een uitsluitingsclausule met zich brengt. Als het wetsvoorstel wet wordt, kan het (Netwerk)notariaat de overheid ondersteunen in het voorlichten over het belang van administratie van de verschillende vermogens. Vanzelfsprekend kunnen echtgenoten als zij dat willen bij de notaris vastleggen wat tot welk vermogen behoort. Als zij dat voorafgaand aan het huwelijk doen dan ontstaat er als het ware een 'beginboekhouding'.

Het staat echtgenoten nog steeds vrij om af te wijken van de wettelijke beperkte gemeenschap van goederen door huwelijkse voorwaarden te maken. Onze verwachting is dat aanstaande echtgenoten van wie een of beiden ondernemer is, dat nog steeds zullen doen. Het is niet het doel van het

wetsvoorstel om het aantal huwelijkse voorwaarden voor ondernemers terug te dringen, zodat ook hierin geen bezwaar kan worden gevonden.

Ik besluit graag met het volgende. Er zijn inmiddels meer dan tien jaar verstreken na de indiening van het wetsvoorstel 28 867 (Aanpassing wettelijke gemeenschap van goederen). De van dit wetsvoorstel onderdeel uitmakende beperking van de gemeenschap werd in 2009 door middel van een motie uit het wetsvoorstel 'gehaald'. Op 3 januari 2008 stuurden veertien juridische hoogleraren een open brief naar uw Kamer waarin zij de Kamer opriepen om het wetsvoorstel te behandelen en te aanvaarden. Recent heb ik de brief nogmaals gelezen en de destijds opgebrachte argumenten (voor het beperken van de gemeenschap ten aanzien van de door ieder van de echtgenoten ontvangen erfenissen en schenkingen) staan veelal nog steeds overeind: "Algemeen wordt aanvaard dat het meest rechtvaardige systeem van huwelijksgoederen inhoudt dat alleen de revenuen van de arbeidsinspanningen van echtgenoten, verricht tijdens het huwelijk, gemeenschappelijk zijn." En: "Het belangrijkste argument is dat met dit wetsvoorstel het meest wenselijke recht in de wet komt te staan en niet meer door notariële akten in het leven hoeft te worden geroepen."

Baarn, 17 september 2015

Lucienne van der Geld (juridisch directeur), namens Netwerk Notarissen

Netwerk Notarissen vormt als grootste samenwerkingsverband van 150 notariskantoren in Nederland een kennisorganisatie van 600 gespecialiseerde notariële juristen.